

hvad et æret Medlem her bagved (Hall) har udtalt, saa ligger det ikke deri, at der jo nok kunde have været Meget at svare derpaa, og maaffee havde det været rigtigt at gjøre det; men det ligger deri, at deels hører denne Forhandling ikke herhen, og deels indrømmer jeg, at det ærede Medlem staaer ligeoverfor de Sager, som her ere komne under Dmtale, i en ganske eiendommelig Stilling. Det ligger i Sagens Natur, at han maa see disse Sager, omtrent som han har gjort det, idet de væsentligt ere identificerede og væsentligt falde sammen med ham, og han har Ret, ja megen Ret i, at han har været baaren frem paa Popularitetens Skuldre. Altsaa, det skal jeg ikke videre gaae ind paa. Men hvad der kunde friste til at gjøre det, er det, at et Tilbageblik paa, hvad der er skeet i Fortiden, kunde lede os til i Fremtiden ikke at udsætte os for lignende Følger. Hvis man vil vedblive, som det nu er Tilfældet, at vise den danske Stat, efterat den er sondret fra de Landsdele, som man troede vare Anledningen til Søndersplittelse i Landets Indre, staaende som nu splittet ad i to Repræsentationer med tvivlsomme Begrænsninger imellem sig, og der saa efter et halvt eller eet Mars Tids Forløb indtræffer Ulykker, som atter ramme Staten haardt, og man saa vil sige, at disse Ulykker ere ganske uafhængige af, hvad vi i saa Henseende have gjort, idet de vilde været indtrufne, selv om vi havde fra første Dieblif af sagt: Lad Kongeriget og Rigsdagen slutte sig sammen, for at det danske Rige kan være roligt, fast og sikkert i sit Indre, og ikke gjøre andet Krav end dette — saa siger jeg, saa bærer man paa en vis Maade Skylden, naar man ikke har oplyst, at dog maaffee den Hovedbetragtning, hvorfra det ærede Medlem gif ud, og hvorfra hans Styrrelse gif ud, kan have bidraget Noget til at fremkalde det uheldige Resultat. Hans Hovedbetragtning var aabenbart en saadan, der gjør en dansk Statsmand Vre. Han gif løs paa at forberede og skaffe Danmark en Selvstændighed, hvormed det kraftigt kunde modstaae sandsynlige Angreb; men om nu netop Forberedelsen af denne Selvstændighed gif videre, idet man fordrøede en større Selvstændighed end den, dette Monarchie til en vis enkelt givne Tid kunde skaffe sig i Europa, saa kunde

deri dog maaffee ligge en Feil. Naar det ærede Medlem har sagt, og deri kan han have ganske Ret, at Dolzigerens Optraeden den 16de November blev et Grundlag, hvorpaa man støttede sig, naar man ikke kunde høre 18de Novemberforfatningen, saa kunde man ogsaa sige, at Dolzigerens Optraeden burde neppe have været uformodet og behøvede maaffee ikke at have faaet denne Betydning. Men jeg skal, som sagt, ikke gaae videre ind herpaa, og jeg skal tilfulde erkjende, at det ærede Medlem i sin Dmtale af sin eiendommelige Stilling er ikke gaaet et Skridt videre, end hans eget personlige Krav og hans Stilling endogsaa som tidligere havende været i Spidsen for Staten kunde opfordre ham til.

Jeg gjentager, idet jeg nu slutter, at min Optraeden i denne Sag beroer ikke paa noget Methaveri, men det beroer paa den dybe Overbeviisning, som jeg har om, at enhver Dag længere, den danske Stat bliver ved at give det Skuespil, som den for Diebliffet giver Europa, uden, saavidt jeg kan skjønne, nogen anden Nødvendighed end et Methaveri fra Enkeltes Side, udsætter den sig for nye Under. Naar man nemlig siger, at det Under, der er kommet over den danske Stat, har sine Grunde i langt tilbageliggende Forhold, saa er dette sandt, og det er ikke mig, der jo tidlig nok har paavist dette, men saa er Faren for disse Under ikke forsvunden. Spiren til dette Under ligger langt tilbage, men den omfattede Mere, end hvad der er skeet, og det eneste Middel, hvorved vi i dette Dieblif kunne være os imod Faren, er, ikke at fortsætte en saadan Tilstand som den, hvori vi nu befinde os; og naar man siger, at den korteste Veie at komme til en Ende er at blive ved, indtil man igjennem disse forskjellige Opløsninger etc. kommer til en Beslutning, tidligt, efter hvad jeg har hørt, i Slutningen af 1866, saa siger jeg, at hele denne Veie med alle disse Opløsninger og alle de nye Forhandlinger vil blive misforstaaet af Alverden, som ikke kan finde sig i, at man for 1400 Menneskers Skyld kan gjøre et saa stort Spektakel i et Land; det er der intet Menneske i denne Verden, der kan troe er nødvendigt, og Mere dreier det sig ikke om. Jeg sagde, da Grundloven af 18de November 1863 blev forhandlet: